

Posudek bakalářské práce

Autor práce: Jana Glivická

Název práce: Impredikativita a paradox

Posudek vypracovala: Mgr. Ludmila Dostálová, Ph.D.

Katedra filosofie, Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Cíl práce a jeho naplnění:

Cílem práce dle zadání bylo „prostudovat roli, jakou hraje pojem impredikativity obecně v odvozování sémantických i matematických paradoxů. Prozkoumána by měla být také jejich souvislost s diagonální konstrukcí a předpokladem danosti všech předmětů určité vlastnosti, na něž je tato konstrukce následně aplikována. Mělo by být podrobně zdůvodněno, v jakých případech a zda vůbec může být impredikativita bludná či naopak, zejména v souvislosti s výše uvedenými příklady.“

Tento cíl lze považovat za splněný s tou výhradou, že práce se spíše než na vlastní problematiku impredikativity soustředí zejména na výklad paradoxů, matematických i sémantických, a jejich řešení prostřednictvím teorie typů. To by samo o sobě nevadilo, neboť se jedná o problematiku úzce související, děje se tak ale bez explicitní souvislosti s impredikativitou. Čtenář si tak souvislosti musí domýšlet, než aby je v práci přímo našel.

Dílčí cíle práce, výklad diagonální konstrukce a výklad „bludnosti“ impredikativity jsou splněny v kapitolách sedm, resp. osm, i když i v těchto případech by výklad mohl být podrobnější a důkladnější.

Věcné hodnocení práce:

Práce předkládá standardní, chronologicky pojatý výklad dané problematiky založený na vybraných pramenných textech. Výklad svědčí o tom, že autorka je schopná s takto náročnými texty samostatně pracovat a podat k nim srozumitelný a vlastní výklad. Tomuto výkladu lze vytknout zejména jeho chronologičnost, tj. každý text je vyložen osamoceně bez hlubší souvislosti a polemiky s ostatními. To znamená, že výklad té které pozice je oddělen od její kritiky, čímž se ztrácí souvislost mezi nimi.

Dále těmto výkladům chybí hlubší konfrontace s další, zejména sekundární, literaturou, ač s ní autorka zjevně poctivě pracovala. Díky tomu se stává, že autorka často zmíní nějakou charakteristiku nějaké koncepce (např. intenzionalitu Russellovy rozvětvené teorie typů), aniž by bylo zřejmé, co touto vlastností míní a jaká je její role v kontextu výkladu.

Práce se týká tématu aktuálního v období tzv. hledání základů matematiky, tedy v období, kdy se teprve ustavovala dnes samozřejmá terminologie. Z toho důvodu lze autorce vytknout poněkud lehkovážné nakládání s terminologií (např. předposlední věta druhého odstavce kapitoly 5.1). Autorka si je vědoma toho, že dobové termíny byly používány v odlišných významech, o čemž svědčí terminologické výklady např. na str. 7 nebo na str. 29. Tyto odkazy však jsou skryté v textu, díky čemuž neplní svou funkci. Autorka by měla tyto terminologické explikace provádět důsledně, buď v poznámkách pod čarou anebo v samostatných pasážích. Tyto terminologické distinkce by měly tvořit podstatnější část práce, např. v kapitole 6.2 chybí bližší vyložení rozdílu mezi pojmem predikativnosti u Russella a Ramseyho, ačkoliv se s tímto rozdílem ve výkladu samozřejmě operuje.

Všechny tyto výtky se týkají spíše metodiky výkladu a na úrovni bakalářské práce se jedná o nedostatky zcela legitimní. Měly by být chápány spíše jako doporučení pro další práci.

Formální hodnocení práce:

Práce splňuje všechny obvyklé formální náležitosti – je přehledně strukturovaná, napsaná vyspělým jazykem bez gramatických chyb a překlepů, citace v textu jsou v souladu s normou. Formální stránka práce tak svědčí o pečlivosti, se kterou byla napsána. Z tohoto hlediska lze textu vytknout jen takové banality jako je posloupnost interpunkce a čísla poznámky (str. 1 předposlední řádek) nebo dělení slov (str. 41, dělení jména Poincare v citaci).

Práci je však třeba vytknout nefunkčnost, respektive absenci poznámkového aparátu. Již výše bylo uvedeno, že by si práce zasloužila více terminologických poznámek vysvětlující různé nuance mezi různými použitími týchž pojmů. Dále práci chybí větší propojení s literaturou, se kterou se pracuje. Např. zmínka o Fregeho dopisu z roku 1902 (str. 6), odkaz na Myhilla (str. 22) nebo odkazy na Wittgensteinův Traktát (str. 28) si o poznámky pod čarou vysloveně říkají. Práce, která takto pracuje s pramennými texty, by měla s nimi být úžeji provázána.

Celkové hodnocení:

Práce přináší solidní a věcně správný výklad dané problematiky s nevyváženým smyslem pro důležitost, historickou i ideovou souvislost, a terminologickou přesnost. Dále svědčí o nezkušenosti v práci s poznámkovým aparátem. Je však v souladu s požadavky na bakalářské práce obvykle kladenými. Autorka ve své práci prokázala slibný potenciál, takže výtky jsou míněny spíše jako rady do budoucna.

Navrhovaná známka: výborně, dokáže-li autorka práci přesvědčivě prezentovat

Otázky k obhajobě:

- 1) Proveďte srovnání Russellova a Ramseyho pojetí predikativnosti.
- 2) Často mluvíte o intenzionalitě Russellovy teorie typů. Co je tím míněno?
- 3) Jak souvisí diagonalizace a autoreference?

V Plzni dne 10. září 2010